

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра педагогіки та управління закладом освіти

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ»

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА

(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Кравченко Володимир Миколайович
Контактний тел.	+38(066)7461258
E-mail:	kravchenko.vn@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=4849
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій, а. 203, головний корпус КПУ <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=4849

Навчальна дисципліна «Організація освітнього процесу» є фундаментальним складником циклу професійної підготовки майбутніх учителів біології, спрямованим на формування цілісного уявлення про правові, дидактичні та безпекові засади функціонування сучасної школи в умовах реалізації концепції «Нова українська школа».

Курс охоплює вивчення нормативно-правового забезпечення освітньої діяльності, зокрема Законів України про освіту, Державних стандартів та професійного стандарту вчителя. Здобувачі здійснюють ґрунтовний аналіз механізмів планування роботи вчителя (календарно-тематичне та поурочне), вивчаючи логіку цілепокладання за таксономією Блума та систему методів навчання, що забезпечують активізацію пізнавальної діяльності учнів. Особливістю курсу є поєднання класичної дидактики з сучасними вимогами до цифровізації освіти.

Особливістю курсу «Організація освітнього процесу» для спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) є його спрямованість на проектування безпечного та ефективного цифрового навчального середовища.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття (лекції, практичні заняття), консультації та самостійна робота.

Практичні заняття передбачають:

- аналіз методичного потенціалу модельних навчальних програм з біології;
- проектування фрагментів календарно-тематичних планів та технологічних карт уроків;
- моделювання безпечного простору кабінету біології з урахуванням ергономічних

норм;

- активне застосування цифрових платформ для менеджменту навчання (LMS) та сервісів для створення інтерактивного контенту (Canva, LearningApps, сервіси ШІ).

Самостійна робота проводиться шляхом поглибленого опрацювання лекційного матеріалу, аналізу кейсів з інклюзивного навчання, розробки інструктажів з техніки безпеки та підготовки індивідуальних проектів (створення авторського цифрового курсу).

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю у формі тематичного тестування за модулями, перевірки результатів виконання практичних кейсів та захисту індивідуальних завдань. Для визначення результатів використовується прозора система накопичення балів (60 балів — поточна робота, 40 балів — іспит).

Підсумковий (семестровий) контроль здійснюється після завершення 5-го семестру у формі екзамену.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 120 год., у т. ч. 48 годин аудиторних занять і 72 години самостійної роботи студента. Кількість кредитів ECTS – 4.

Семестр	Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Самост. робота	Форма контролю
				Лекції	Лаборат.	Практ.		
5	4	120	48	24	-	24	72	екзамен

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/вибіркова
3	5	Професійна	Нормативна

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх учителів системи професійних знань про теоретичні, нормативно-правові та методичні засади організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, а також розвиток практичних умінь проектування безпечного, інклюзивного та високоефективного цифрового навчального середовища.

Завдання дисципліни:

Відповідно до визначеної мети, основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомити студентів із законодавчою базою України в галузі освіти (Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», професійний стандарт вчителя);
- навчити проектувати сучасний урок біології згідно з концепцією НУШ та вимогами санітарного регламенту;
- сформувати навички організації навчання в різних форматах (очне, дистанційне, змішане) за допомогою сучасних LMS та онлайн-платформ;
- навчити створювати безпечне освітнє середовище в кабінеті біології, враховуючи норми охорони праці та заходи цивільного захисту;
- ознайомити з особливостями інклюзивного навчання та методами адаптації матеріалів для учнів з особливими освітніми потребами;
- розкрити механізми внутрішнього забезпечення якості освіти та моніторингу навчальних досягнень учнів.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні:

ЗНАТИ:

- нормативну базу: основні положення законодавства про освіту та державні стандарти (зокрема Державний стандарт базової середньої освіти);
- організаційні вимоги: правила внутрішнього розпорядку школи, Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти та вимоги безпеки життєдіяльності в кабінетах біології;
- дидактичні засади: зміст, форми, методи та засоби навчання біології; класифікацію методів за джерелами знань та рівнями пізнавальної активності (таксономія Блума);
- цифровий інструментарій: принципи роботи з платформами дистанційної освіти (ВШО, Google Classroom, Zoom) та цифровими системами управління освітою для ведення документації;
- принципи інклюзії: основи організації інклюзивного навчання та психолого-педагогічні особливості учнів різних вікових категорій;
- систему оцінювання: сутність та інструментарій формувального оцінювання, критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.

ВМІТИ:

- проектувати освітній процес: розробляти календарно-тематичні плани, конспекти уроків та позакласних заходів з предмету;
- організовувати безпечне середовище: проводити інструктажі з техніки безпеки, контролювати дотримання ергономічних норм при роботі з ПК;
- впроваджувати цифрові технології: створювати інтерактивні навчальні матеріали, ментальні карти, онлайн-тести та організовувати взаємодію у віртуальних аудиторіях;
- працювати з учнями: застосовувати знання з психології для побудови конструктивного діалогу та створення позитивного мікроклімату в класі;
- адаптувати контент: модифікувати навчальний зміст під потреби інклюзивної освіти та забезпечувати рівний доступ до знань;
- аналізувати та рефлексувати: проводити моніторинг результатів навчання, аналізувати ефективність власної викладацької діяльності та вести шкільну документацію (зокрема електронні журнали);
- взаємодіяти в команді: працювати з колегами та батьками на засадах педагогіки партнерства.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта, освітня програма: Біологія та здоров'я людини вивчення дисципліни «Організація освітнього процесу» сприяє формуванню **компетентностей та програмних результатів навчання:**

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК 4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК 5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

СК 3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

СК 7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

ПРН 2. Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

ПРН 3. Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

ПРН 4. Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.

ПРН 5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ПРН 6. Називає і пояснює принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

ПРН 9. Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

ПРН 10. Демонструє володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

ПРН 12. Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПРН 13. Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Модуль 1. Теоретичні основи та нормативне забезпечення			
Тема 1. Теоретичні основи організації освітнього процесу.	2	2	1. Опрацювання тексту лекції №1 «Теоретичні основи організації освітнього процесу». 2. Вивчення структурно-логічної схеми заняття за допомогою ментальної карти «Основи організації освітнього процесу». 3. Проходження тесту.
Тема 2. Нормативне забезпечення освітнього процесу у закладі загальної середньої освіти	2	2	Виконання індивідуального кейсу: 1. Аналіз прав та обов'язків учасників освітнього процесу за ЗУ «Про ПЗСО». 2. Визначення ключових компетентностей за Держстандартом (2020). 3. Дослідження Статуту школи (права, обов'язки, управління). 4. Систематизація нормативної бази (державного та внутрішнього рівнів). 5. Аналіз одного внутрішнього документа закладу за схемою.
Тема 3. Нормативне забезпечення викладання біології.	2	2	Виконання практичного кейсу: 1. Створення каталогу освітніх ресурсів на основі «Освітнього навігатора» та рекомендацій МОН на 2024–2026 н.р. 2. Формування таблиці ресурсів загальношкільного призначення (безпека, протидія пропаганді тощо). 3. Розробка каталогу предметних ресурсів з біології (програми, сервіси, методичні матеріали).
Модуль 2. Планування та теорія навчання			
Тема 4. Санітарний регламент та планування роботи в кабінеті біології.	2	2	1. Опрацювання Санітарного регламенту для ЗЗСО 2. Вивчення вимог до організації робочого місця учня та вчителя в кабінеті біології. 3. Проходження контрольного тестування за матеріалами теми 4
Тема 5. Навчання як цілісний процес. Таксономія Блума.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу та файлу «Таксономія педагогічних цілей Блума». 2. Робота з матеріалами для самонавчання та самоконтролю. 3. Тренувальні вправи на формулювання навчальних цілей уроку за різними рівнями таксономії.
Тема 6. Методи навчання та їх класифікація.	2	2	1. Поглиблене вивчення класифікації методів навчання за матеріалами лекції 6. 2. Самостійне опрацювання матеріалів для самоконтролю з теми «Методи навчання». 3. Проходження Тесту 5 «Методи навчання та Таксономія Блума» (контроль засвоєння матеріалу 2-го модуля). 4. Складання календарно-тематичного плану за підручником для 6 класу.
Модуль 3. Цифровізація та дистанційна освіта			
Тема 7. Платформи ІКТ (ВШО, Google Classroom) в освітній діяльності.	2	2	1. Опрацювання огляду платформ для розміщення методичних матеріалів. 2. Вивчення Методичних рекомендацій щодо використання ВШО у 5–9 класах. 3. Перегляд відеоуроків ВШО з біології та аналіз структури дистанційного уроку. 4. Налаштування віртуального класу.
Тема 8. Організація дистанційного та змішаного навчання.	2	2	1. Вивчення методичних рекомендацій МОН та посібника «НУШ: організація дистанційного і змішаного навчання». 2. Опрацювання мультимедійного контенту: відеоогляду, ментальної карти та карток з теми.

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			<p>3. Написання есе: Розгорнута відповідь на проблемне питання щодо впровадження дистанційних технологій.</p> <p>4. Ключове індивідуальне завдання (4 бали): Проектування та створення навчального курсу в Google Classroom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - налаштування структури курсу та запрошення учасників. - наповнення курсу контентом (Завдання, Тест, Запитання, Матеріал); - інтеграція зовнішніх сервісів (LearningApps, «На урок» тощо); - підготовка опису курсу (назва, цільова аудиторія, код доступу).
Тема 9. Інноваційні сервіси (Canva, сервіси самостійної роботи).	2	2	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу щодо управління інноваційними процесами у педагогічній діяльності та закладі освіти.</p> <p>2. Вивчення переліку інтернет-сервісів та онлайн-інструментів для освітнього процесу.</p> <p>3. Перегляд вебінарів щодо використання Canva для створення презентацій та навчальних відеоуроків.</p> <p>4. Ознайомлення з досвідом поєднання традиційних та інноваційних методів навчання (матеріали «На урок»).</p> <p>5. Проходження тесту.</p> <p>6. Практична робота: створення візуального контенту (презентація або відеоінструкція) у сервісі Canva для власного курсу в Google Classroom.</p>
Модуль 4. Виховна, методична робота та моніторинг якості			
Тема 10. Організація виховної роботи та учнівського самоврядування.	2	2	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу щодо теоретичних засад та управління виховною діяльністю в школі.</p> <p>2. Дослідження нормативної бази (тека «Нормативні документи з виховної роботи»):</p> <p>3. Проходження тесту</p>
Тема 11. Методична робота в школі та атестація вчителя.	2	2	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу та презентації «Методична робота у школі».</p> <p>2. Вивчення законодавчих вимог до методичної діяльності (ЗУ «Про освіту» та «Про ПЗСО»).</p> <p>3. Опрацювання матеріалів для самонавчання щодо форм методичної роботи та порядку атестації педагогів.</p> <p>4. Проходження тесту.</p>
Тема 12. Внутрішня система забезпечення якості освіти	2	2	<p>1. Опрацювання посібника «Абетка для директора».</p> <p>2. Моделювання критеріїв оцінювання для обраної теми з біології.</p>
Разом:	24	24	72

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за накопичувальною системою. Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ».

1. Поточний контроль (максимум – 60 балів)

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру та спрямований на перевірку засвоєння теоретичного матеріалу, вміння самостійно працювати з літературою, публічно презентувати результати та виконувати практичні завдання.

Розподіл балів у межах поточного контролю:

Робота на практичних заняттях (24 бали): На кожному занятті студент може отримати до **2 балів**. Оцінюванню підлягають активність під час обговорень, якість виконання вправ у цифрових сервісах та ефективність участі в командній роботі.

Самостійна робота студентів (16 балів): Передбачає виконання ключових індивідуальних завдань за кожним змістовим модулем (по 4 бали за кожне):

Модуль 1: Критичний аналіз нормативно-правових документів у галузі освіти.

Модуль 2: Проектування фрагмента КТП або розробка чек-листа безпеки освітнього середовища.

Модуль 3: Створення авторського цифрового контенту (у Google Classroom, Kahoot тощо).

Модуль 4: Розробка індивідуальної траєкторії навчання (ІРП) або інструментарію для моніторингу досягнень учнів.

Модульний контроль (20 балів): Наприкінці кожного з чотирьох модулів проводиться проміжне тестування. Кожне тестування оцінюється у **5 балів**, що забезпечує системну підготовку до фінального контролю.

2. Підсумковий семестровий контроль (максимум – 40 балів)

Підсумковий контроль здійснюється у формі **екзамену** відповідно до графіка освітнього процесу. До складання екзамену допускаються студенти, які виконали програму самостійної роботи та набрали мінімум 35 балів за результатами поточного контролю.

Розподіл балів поточного та підсумкового (семестрового) оцінювання

Вид навчальної діяльності	К-ть заходів	Бали за одиницю	Макс. балів
Поточний контроль (Модулі 1–4):			60
Виконання практичних робіт	12	2	24
Завдання самостійної роботи	4	4	16
Модульні тестування (після кожного модуля)	4	5	20
Підсумковий контроль:			40
Екзаменаційне тестування	1	40	40
Всього			100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
90–100	A	Відмінно	Студент виявляє глибокі знання нормативної бази та методик. Вільно проектує безпечне середовище кабінету біології, бездоганно розробляє цифрові навчальні матеріали (LMS, ІКТ-сервіси), демонструє високий рівень критичного мислення та креативності у вирішенні кейсів з інклюзії.
82–89	B	Добре	Студент знає програмний матеріал, успішно виконує практичні завдання. Володіє методиками організації освітнього процесу, але припускається незначних помилок у оформленні документації або використанні другорядних функцій цифрових платформ.
75–81	C	Добре	Студент загалом опанував матеріал, але знання мають репродуктивний характер. Практичні роботи виконані правильно, проте бракує самостійності у прийнятті методичних рішень. Є неточності у формулюванні цілей за таксономією Блума.
67–74	D	Задовільно	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, достатньому для виконання типових завдань. Знає основні санітарні норми та закони, але відчуває труднощі при їх практичному застосуванні (наприклад, при плануванні уроку або адаптації матеріалів для ООП).
60–66	E	Задовільно	Студент володіє лише базовими знаннями, знає мінімальний перелік нормативних актів. Практичні завдання виконані на мінімально допустимому рівні, цифрові компетенції виражені слабо.
35–59	FX	Незадовільно	Студент не опанував значну частину програмного матеріалу, не виконав ключові завдання самостійної роботи. Необхідне повторне складання (допрацювання окремих модулів або перескладання екзамену).
1–34	F	Незадовільно	Студент виявив повне незнання предмета, не виконав практичний мінімум годин. Вимагається повторне вивчення дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX.
3. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.
4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
5. Наказ МОН України «Про затвердження Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти» від 08.09.2020 № 1115.
6. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)».
7. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, затверджений наказом МОЗ України від 25.09.2020 № 2205.
8. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова Кабінету Міністру України «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти», від 30 вересня 2020 р. № 898. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020%D0%BF#Text>
9. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України №235 від 19.02. 2021 р. <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/602/fd3/0bc/602fd30bccb01131290234.pdf>
10. Типовий перелік засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для кабінетів природничо-математичних предметів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 22 червня 2016 року № 704.

2. Навчальна та методична література

1. Абетка для директора: рекомендації щодо розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ: ДСЯО, 2021. 240 с.
2. Гриневич Л. М. та ін. Нова українська школа: порадник для вчителя. Київ : Літера ЛТД, 2022.
3. Десятков Т. М., Коберник О. М., Тевлін Б. Л. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом. – Харків, 2004.
4. Жилиєв І. Б. та ін. Організація освітнього процесу в умовах цифровізації : навч. посіб. Київ, 2021.
5. Безпечне освітнє середовище: будуємо разом : методичний посібник / МОН України, ЮНІСЕФ. — К., 2023.
6. Гришук Ю. В. Цифрові інструменти в управлінні закладом освіти : практичний посібник. — Житомир: Вид-во ЖДУ, 2023.
7. Етика педагогічної взаємодії в інклюзивному середовищі : навчально-методичний посібник / за ред. Колупаєвої А. А. — К., 2021.
8. Крижко В. В. Теорія і практика менеджменту в освіті: Навч. посіб. – К., 2005.
9. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (щорічні листи-роз'яснення МОН України).
10. Наказ МОН № 1371 від 30.11.2022 «Про внесення змін до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти».
11. Павлютенков Є. М., Крижко В. В. Основи управління школою. – Харків, 2006.
12. Парашенко Л. І. Настільна книга менеджера освіти. Київ : Агенція «Україна», 2018.
13. Порадник для вчителя НУШ (Серія «Нова українська школа») / за заг. ред. Л. Гриневич. — К.: Літера, 2022.

14. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посіб. / В. В. Григора та ін. – Харків, 2004.

3. Інтернет-ресурси та цифрові платформи

1. Освітній портал «Нова українська школа» (НУШ) — <https://nus.org.ua/> (методичні рекомендації, новини реформи).
2. Всеукраїнська школа онлайн (ВШО) — <https://lms.e-school.net.ua/> (матеріали для дистанційного та змішаного навчання).
3. Цифрові сервіси для вчителя (Google for Education) — <https://edu.google.com/> (інструкції з роботи з Google Classroom, Forms, Drive).
4. Портал «Педрода» — <https://www.pedrada.com.ua/> (нормативна база, зразки документів, охорона праці).
5. Сайт Державної служби якості освіти України — <https://sqe.gov.ua/> (матеріали щодо моніторингу та оцінювання якості освіти).
6. Платформа «EdEra» — <https://www.ed-era.com/> (онлайн-курси для вчителів щодо організації освітнього середовища та інклюзії).
7. Canva для освіти — https://www.canva.com/uk_ua/osvita/ (інструментарій для створення візуальних навчальних матеріалів).
8. «Освіта.уа» — <https://osvita.ua/school/> (освітній портал)

4. Програмне забезпечення для практичного використання

1. LMS: Google Classroom, Moodle.
2. Інструменти оцінювання: Kahoot, Quizizz, Google Forms.
3. Асистивні технології: NVDA (екранний диктор для інклюзії).